

Motion till riksdagen 2009/10:Ub520

av **Marianne Watz (m)**

Svenska som vetenskapligt språk

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om införandet av krav i berörd lagstiftning på att forskare med undantag för utländska gästforskare ska dokumentera sin förmåga att kunna tala om sitt ämne på svenska.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om införandet av krav i berörd lagstiftning på att en sammanfattning görs på svenska av doktorsavhandlingar som skrivs på ett annat språk än svenska.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att huvudregeln är att svenska ska vara det språk som används inom hela utbildningsväsendet.

Motivering

Svenskan är nu lagstadgat huvudspråk i Sverige genom den nya språklag som började gälla den 1 juli 2009. Lagen anger generella språkpolitiska mål utan regler om tillsyn eller sanktioner men kan förhoppningsvis leda till en ökad medvetenhet om svenskans betydelse.

Språklagen understryker att ansvaret för att svenska skall vara ett komplett och samhällsbärande språk som kan användas inom alla delar av samhället, t.ex. på alla nivåer inom undervisningsväsendet, vilar på oss alla.

Engelskans position som undervisningsspråk har stärkts både i skola och på universitet under de senaste åren och svenskans ställning har i motsvarande utsträckning försvagats. Enligt Högskoleverket förväntades år 2007 cirka hälften av alla mastersutbildningar använda sig av engelska som undervisningsspråk.

I två rapporter från Högskoleverket, ”Utländska studenter i Sverige” (2008) och ”En högskola i världen” (2008), påvisas dock att utvecklingen

Fel! Okänt namn på

överträffat prognoserna. Hösten 2007 gavs 75 % av alla masterprogram på engelska. Denna utveckling visar att svenska språket på universitetsnivå bör omfattas av stöd i berörd lagstiftning om vi vill att svenska även fortsättningsvis skall kunna fungera som ett vetenskapligt språk.

Skall svenska även fortsättningsvis kunna fungera som ett vetenskapligt språk eller skall vi tillåta att denna språkdomän helt förloras till engelskan?

Forskarna Gunnarssons och Öhmans (1997) studie av bruket av engelska och andra främmande språk på samtliga institutioner vid Uppsala universitet visar att redan 1997, för mer än 10 år sedan, är de flesta av fakulteterna på väg mot engelska som huvudspråk i sin forskarutbildning. De tekniska och naturvetenskapliga fakulteterna har kommit längst när det gäller användningen av engelska inom både grund- och forskarutbildningen, även den medicinska fakulteten har kommit en bra bit på väg med att helt övergå till engelska.

Gunnarsson och Öhman påpekar att om denna utveckling fortsätter kan studenter och forskare till slut inte använda svenska termer och uttryck och således inte tala på svenska om vad de håller på med.

I universitetets uppdrag ligger att samverka med det omgivande samhället och kommunicera forskningsresultat och pågående forskning. Detta måste göras på svenska för att nå ut till det svenska samhället. Forskare måste kunna tala och skriva om sitt ämne på svenska för att konstruktivt kunna delta i samhällsdebatten.

För att en vetenskaplig terminologi skall kunna utvecklas måste svenska användas på seminarier, föreläsningar och forskningspresentationer. Att publicera sin forskning på engelska gör det möjligt att nå forskarvärlden utanför Sverige och Norden, vilket är helt nödvändigt och önskvärt för de flesta forskare. I detta ligger dock inte någon motsättning till att även dokumentera sin förmåga att tala och skriva om ämnet på svenska genom att presentera ämnet inom fakulteten samt utarbeta en sammanställning av den aktuella avhandlingen på svenska.

Detta införs som krav i berörd lagstiftning för att universitet och högskolor skall kunna fylla den uppgift de har att samverka med det omgivande samhället och kommunicera forskningsresultat samt för att hålla det svenska vetenskapliga språket levande.

Stockholm den 6 oktober 2009

Marianne Watz (m)